

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 4 юни 2024 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Мариана Карагъзова-Финкова	Красимир Влахов
Константин Пенчев	Янаки Стоилов
Филип Димитров	Соня Янкулова
Таня Райковска	Борислав Белазелков
Атанас Семов	Десислава Атанасова

при участието на секретар-протоколиста Даниела Иванова разгледа в закрито заседание на 4 юни 2024 г. конституционно дело №15/2024 г., докладвано от съдия Атанас Семов.

Конституционното производство е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимостта на искането на основание чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Конституционното дело е образувано на 15 април 2024 г. по искане на Общото събрание на Наказателна колегия на Върховния касационен съд на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 280, ал. 5; чл. 281, ал. 4; чл. 343, ал. 5 и

чл. 343б, ал. 5 от Наказателния кодекс на Република България (обн. ДВ, бр. 26 от 2 април 1968 г., посл. изм. ДВ, бр. 42 от 14 май 2024 г., НК).

В искането се твърди противоречие на посочените законови разпоредби с чл. 4, ал. 1; чл. 5, ал. 3 и чл. 6, ал. 2 от Основния закон.

Вносителят посочва противоречие с принципа на правова държава (чл. 4, ал. 1 от Конституцията), поради „несъобразяване с допустимите параметри и съдържанието на възприеманите законодателни положения“. Изтъква, че нормотворческите стандарти са особено значими в сферата на наказателното право, с оглед интензитета, с който се засягат интересите на гражданите.

Относно чл. 280, ал. 5 НК и чл. 281, ал. 4 НК вносителят твърди, че е нарушен, чл. 5, ал. 3 от Основния закон, поради несъответствие със значението на наказанието „глоба“ по смисъла на НК и невъзможност за неговата индивидуализация с оглед обществената опасност на деянието и извършителя. Посочва, че наказанието „глоба“ по смисъла на НК и предвиденото в особената хипотеза, предмет на атакуваните разпоредби, се налагат съвместно, при което се стига до недопустимо налагане на едно и също наказание (глоба), но с различно съдържание за едно и също престъпление два пъти. Прави се извод, че тези положения водят до неясноти, противоречивост и липса на предвидимост в нарушение на принципа, заложен в чл. 4, ал. 1 от Конституцията. Във връзка с чл. 280, ал. 5 НК се релевира и неяснота на разпоредбата поради препращане към друг текст на НК, който изначално не предвижда превозно средство като предмет или средство на престъплението. Твърди се нарушение на принципа на равенство на гражданите пред закона по смисъла на чл. 6, ал. 2 от Конституцията, тъй като това са единствените хипотези в НК, в които отнемането на средството на престъплението се заменя със

заплащане на неговата равностойност в случай, че не принадлежи на извършителя.

Твърди се, че разпоредбата на чл. 343, ал. 5 НК противоречи на принципа, заложен в чл. 53, ал. 1, б. „а“ и б. „б“ НК, според който предметът и средството на престъплението се отнемат само при умишлени престъпления. Тази непоследователност на законодателя влиза според вносителя в противоречие с принципите за законност и на правна сигурност.

По отношение на чл. 343б, ал. 5 НК се поддържат доводи за противоконституционност, аналогични на изложените относно чл. 280, ал. 5 НК и чл. 281, ал. 4 НК.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Съдът е сезиран от субект на инициатива по смисъла на чл. 150, ал. 1 от Основния закон.

Предмет на искането е установяване на противоконституционност на действащ закон, което е правомощие на Конституционния съд съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост по искане със същия предмет, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка за неговата допустимост по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Искането е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Конституционният съд приема, че при тези обстоятелства искането следва да бъде допуснато за разглеждането по същество.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС Съдът приема, че следва да бъдат конституирани като заинтересувани институции, които да представят становища по делото: Народното събрание, Министерският съвет, министърът на правосъдието, министърът на вътрешните работи, Върховният касационен съд, главният прокурор, Националната следствена служба, омбудсманът на Република България и Висшият адвокатски съвет.

На основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС Съдът намира, че следва да бъдат поканени да предложат становища по предмета на делото следните неправителствени, съсловни, синдикални и други организации: Съюзът на юристите в България, Съюзът на съдиите в България, Българската съдийска асоциация, Асоциацията на прокурорите в България, Камарата на следователите в България и Фондация „Български адвокати за правата на човека“.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС Съдът смята, че следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д. ю. н. Борис Велчев, проф. д. ю. н. Лазар Груев, проф. д-р Момяна Гунева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Панайотов, проф. д-р Румен Владимиров, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Юлиана Матеева, доц. д-р Даниела Дончева, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Ива Пушкарова, доц. д-р Красимир Манев, доц. д-р Мирослава Манолова, доц. д-р Наталия Киселова, доц. д-р Николета Кузманова, доц. д-р Петя Митрева, доц. д-р Пресиян Марков, доц. д-р Ралица Илкова, доц. д-р Ралица Костадинова, доц. д-р Светла Маргаритова, доц. д-р Тервел Георгиев, Даниела Доковска, Румен Ненков.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на Общото събрание на Наказателна колегия на Върховния касационен съд на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 280, ал. 5; чл. 281, ал. 4; чл. 343, ал. 5 и чл. 343б, ал. 5 от Наказателния кодекс на Република България (обн. ДВ, бр. 26 от 2 април 1968 г., посл. изм. ДВ, бр. 42 от 14 май 2024 г., НК).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, Върховния касационен съд, главния прокурор, Националната следствена служба, омбудсмана на Република България и Висшия адвокатски съвет, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да предложат становище в същия срок до: Съюза на юристите в България, Съюза на съдиите в България, Българската съдийска асоциация, Асоциацията на прокурорите в България, Камарата на следователите в България, Фондация „Български адвокати за правата на човека“, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да дадат писмено правно мнение до: проф. д. ю. н. Борис Велчев, проф. д. ю. н. Лазар Груев, проф. д-р Момяна Гунева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Панайотов, проф. д-р Румен Владимиров, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Юлиана Матеева,

доц. д-р Даниела Дончева, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Ива Пушкарова, доц. д-р Красимир Манев, доц. д-р Мирослава Манолова, доц. д-р Наталия Киселова, доц. д-р Николета Кузманова, доц. д-р Петя Митрева, доц. д-р Пресиян Марков, доц. д-р Ралица Илкова, доц. д-р Ралица Костадинова, доц. д-р Светла Маргаритова, доц. д-р Тервел Георгиев, Даниела Доковска, Румен Ненков, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава 30-дневен срок от уведомяването да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова

Членове:

Мариана Карагьозова-Финкова Красимир Влахов

Константин Пенчев Янаки Стоилов

Филип Димитров Соня Янкулова

Таня Райковска Борислав Белазелков

Атанас Семов Десислава Атанасова